Tizennyolczadik évfolyam. 78. szám. Kolozsvárt, kedd, április 6. 1897.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre 16 frt. v. 32 korona. | Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre . 8 frt. v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9. POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP. Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

Egy négyszög czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.
Nyilttéri czikkek:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Bánffy és Badeni.

Mi boldog ember Bánffy Dezső, osztrák kollegája Badeni gróffal szemben.

Ennek elég egy jelentéktelen nyelvkérdés, hozzá még cseh, hogy megbomlassza a kormányzat rendjét, s egy oly talentumos államférfiut is, minő Badeni gróf, megingasson az állásában. És Bánffy Dezső báró? Nó hát neki még a jégeső sem árt!

Soha csodálatosabb szerencséje egy nagyobb feladatokra merőben képtelen politikai egyéniségnek még aligha volt a Globuson, mint a minő mindekkorig lépten-nyomon kiséri ezt a még mindig uralkodó politikai plánétát, legujabb nevén: Bánffy Napoleont.

Nem is beszélünk főispáni, királyi biztosi, házelnöki állásaiban bámulatos mértékben élvezett szerencséjéről, csak épen kormányelnöki minőségében teljesitett közszolgálatai közben éldelt szerencséje az, a mi e pillanatban épen a Badeni gróf bukásának hatása alatt megragadja az érdeklődésünket.

Nem kisebb, mint a kvóta-ügye van már jó hónapok óta a napirenden ebben az országban, mely Bánffy jármát nyögi.

Még az általános választások előtt már evidens dolog volt az, hogy a Bánffy-kabinet kész a kvóta-felemelésbe bele menni, vagy is Magyarországot Ausztria tributáriussává tenni.

Évi 10—15 milllónyi teher növekedésről van szó ennek a szédületesen gonosz kiegyezési kisérletnek az eredményében.

És azt az ország anyagi erejével arányban épen nem álló évi teher szaporulatot előidézi a nemzet vállaira egy Bánffy Dezső, a kit az Isten semminő más tehetséggel fel nem ruházott, mint azzal, hogy a nyomában lépkedő szerencsét miképen tudja az oldala mellett tartani — huzamosabb időn keresztül.

És ez az ember elég bátor ilyen sulyos megpróbáltatás előestéjén megkérdezni a nemzetet, ha ez osztozik-e az ő politikájában és azonositja-é magát az ő törekvéseivel?

És ez a másküléönben sok jóra hivatott de jobb sorsra és érdemes nemzet mit válaszolt a Bánffy kérdésére?

Hát mindeneknek legnagyobb ámulatára, mintha csak megfordult volna a világforgás régi rendje, a nemzet megverve valami csodálatos vakság által, nagy részében szintén Bánffy mellé sorakozott és a szerencsének e bámulatosan dédelgetett fia, mint győzedelmes hadvezér került ki a választási harczból.

És ki csodálkozhatik most a felett, ha ez a politikai szerencse-fi, most már egészen beleéli magát a „Gondviselésszerű férfiu“ szerepébe és mint a ki előtt nincs semmi akadály, merészen ül a helyén és még merészebben alkudja el a nemzet legvitálisabb jogait, ha arról van szó, hogy ez uton, a hatalom birtokában tovább maradhasson.

És az a bámulatos dolog, hogy mig a magyarok Istene, egyébként eléggé őrködik ez ország és nemzet felett, addig egy másik hasonló hatalom valamelyik ismeretlen Ég tekén mindent összeront, a mit az a javunkra megépit.

Országunk élére állit egy férfiut, a ki Napoleonnal méri össze magát s voltaképen kisebb és képtelenebb ember, mint sok százezer más az országabeliek közül.

És ez az ember a helyett, hogy megbecsülné magát abban az ő tehetségeihez mérten szédületes magasságban, a melybe a kegyes sors felsegitette, és a helyett, hogy mig egyfelől mértéktelen hatalom vágyát minden vonalon kielégitheti, másfelől a módjában állana megsegitni nemzetét az erkölcsi és vagyoni boldogulásra való törekvésében, — ő elkapatja magát a szerencséje által és alkuszik egy idegen hatalommal a saját uralom vágya érdekében — nemzete kárára“.

No, ha ezt valaki értheti és természetes dolognak tartja, akkor csakugyan rohamosan kell közelednie a világnak a végtelbomlás vegyi processusa felé, mert másképen teljes lehetetlenség elgondolni, hogy egy ország élén álljon egy tehetségtelen, egy minden magasabb feladatra képtelen férfiu, s ez ne elégedjék meg a saját dicsőségének mértéktelen élvezetevel, hanem még hozzá anyagi tönk szélére juttassa a saját nemzetét minden komoly és kényszerito ok és szükség nélkül.

Badeni gróf egy Bánffyval szemben amolyan nagy kaliberü államférfiu épen csak ama csekélyke ok miatt, mert a csehek nyelvhasználata kérdésében némi differenciák merültek fel, beadja a lemondását, pedig itt csak némi kisebb jelentőségü elvi differenciáról van szó: Bánffy pedig nem kisebb dolgot, mint Magyarországnak osztrák járomba való hajtását akarja keresztülvinni, és a nemzet mintha csak elvesztené a látó és egyéb érzékeit nem mozdul ki a tehetetlenség és a fatalisztikus megadás példátlanul megtermett állapotából, s szinte csak ennyit mond:

Jöjjön a minek jönni kell!

Hát mi is csak ezt mondjuk, s még annyira bizunk a gondviselésben, hogy a miképen egyik kezével kilóditja Badeni grófot a kormányelnöki székből, egy következő alkalommal csak ráüt végre Bánffy Napoleonra is, a kiről irva vagyon, hogy a szerencse a tenyerén hordozta, de ő maga ezt a szerencsét nem érdemelte meg.

Károlyi István gróf a sajtószabadságról.

— Mondotta a Kölcsey-szobor leleplezése alkalmával tartott banketten. —

Uraim! Legyen szabad nekem, mint a nagykárolyi kerület országos képviselőjének, ki szivemen hordom épp annyira e kerületnek, mint az egész magyar nemzetnek sorsát, jóhirnevét, néhány pillanatnyi meghallgatást kérnem.

Nem egy — közöttünk élő egyéniségre akarom én poharam emelni. Én uraim, két magasztos érzésről, szerintem két legmagasztosabb, legeszményibb érzés és fogalomról akarok szólani. Az első a hazai szeretet, a második a gondolat szabadsága. És e két érzetnek vallásként ápolása, védelmé és megőrzéséről minden irók körülmények és befolyásokkal szemben is. A hazaszeretet és gondolatszabadságra óhajtom önök figyelmét felhivni, mert fájdalom, szükség van ma ez intő szózatra. Életkérdése a magyar nemzetnek ma az, hogy mély és kiirthahatatlan gyökereket verjen e két érzés ápolása szükségének felismerése minden honpolgár szive és lelkében.

„Isten, haza, szabadság.“ Ha e három közül az egyik hiányzik, hézag támad az ember lelki életében és e hézag kizárja a valódi, az eszményi boldogság lehetőségét. Sérti az emberi önérzetet. Kis nemzet vagyunk. Nagy multunkat megalkotá: az istenségben való hitünk, hazáért való határt nem ismerő önfeláldozásunk és elolthatatlan szomjunk a legeslegeszményibb kincsért, — melyért a világ minden nemzete folyton küzdött és küzdeni fog, mig csak önérzettel biró ember élni fog e nagy földgólyón — a szabadságért. Kölcsey Ferencz is Istennel kezdte imáját, hazánkra kérve le áldását. Hogy hazánkat igazán szerethessük és, hogy ne csak az ajkunkon, de a sziv mélyébe a vesékbe verhesse be gyökerét honszerelmünk, kell, hogy jeligénk a «Trikolor» legyen.

Fel kell, hogy fogjuk lelkünkben annak nemzeti jelentőségét. Kell hogy kövessük parancsoló szavát mindenütt, mindenkor és mindenki előtt. Egyaránt a nemzet fiai, a király előtt. A fehérszin a tisztaságot jelképezi, tehát a minden csomóktól mentes jellemet: a zöld a reményt, hogy mint a régen multban, nemzetünk jövendője ismét lovagiasságáról, önzetlen hazaszeretéről törvényeinek, önérzetének tiszteletben tartásáról, megőrzéséről lesz ismeretes. És végül a piros, a vér szine, ez juttassa eszünkbe, hogy minden szavunkért, tetteinkért, amelyet hazánk nagygyá tétele érdekében ejtünk ki — készek vagyunk és leszünk vérünket folyatni. Igenis uraim, a trikolornak folyton virágoznia kell, mint Károlyi Sándor gróf rokonom Horánszky Nándor tiszteletére rendezett diszlakomán helyesen mondotta, minden hazáját szerető honfiu és honleány szivében. S ha ez bekövetkezik, de csakis akkor, ki fogja fakasztani millárd bimbait e szép virág s illatával elárasztja drága hazánk sikjait, hegycsucsait és paradicsommá varázsolandja a nemzet életét.

De hogy ez álom való is lehessen, szabadságra, gondolatszabadságra van szüksége a magyarnak.

Petőfi Sándor azt mondá, „Szerelmemért faláldozom életemet, szabadságért feláldozom szerelmemet.“ A nagy német költő igy kiáltott fel! „Sire gebe uns Gedankenfreiheit!“ Sire, adj minékünk gondolatszabadságot.

Saját képére teremtette Isten az embert és épp ezért nem türheti meg sem teste, sem lelke a lánczokat. Mi teszi uraim, oly csodaszéppé, elragadóvá, meglepővé a nagy mindenséget?

Tekintsünk, akár a nagy elemet] akár az állatok világát s az emberi életet? A szabadság. Legyen az az égő nap, a hold világa, a fénylő csillagok, a vihar, a tenger bősz moraja, a virány, a menydörgő szava villáma a sivatag oroszlánja, a királyi sas,- a fülemüle Az egyik szabaddon veti meleg sugarait, a másik bus árnyékát, fényét, az egyik romba dönt falvakat, a városoket, a másik mélyébe ránt a halász bárkáját, a virány tavaszkor kertté varázsol egy egész világot S mindezt Isten rendeli igy, Isten, ki szabadakarattal ajándékozta meg az embert is és mit látunk ma uraim?

Egy áramlat indittatott meg hazánkban, mely a jelenlegi bölcs kormánynak nem első de minden bizonynyal egy ujabb torzszülöttjének igérkezik; nem a csalókat törvényszegőket, kufárokat, de a gondolatot akarják a Fortunába várni; békót akarnak verni a sajtóra.

A 48 as évek vivmányainak legnagyobbikát akarják lerontani. Szárnyát akarják levágni a sajtónak, de azért éppugy, mint magukat szabadelvüeknek, ezt szabadsajtónak nevezi továbbra is; tehát elvenni a nemzettől azt, amit a költő Istentől kért és kapott: a gondolat szabadságát. Én poharam a sajtószabadságra üritem.

Ennek a beszédnek igazán nagy hatása volt a jelenvoltakra s a sajtónak jelen volt képviselőit is meglepte. Nevünkben ifjabb Csathó Aurél köszöntötte fel Károlyi István grófot. Azután még több tószt hangzott el és felolvasták az üdvözlő táviratokat is, köztük Wlassies Gyula miniszterét, Kossuth Ferenczét és Rákosi Jenőjét, akik az „Otthon“ irók és hirlapirók körének nevében és megbizásából táviratozott. A lakoma estig tartott.

Vidék.

A bolonyai magyarság. A magyar szó és magyar zászló Brassóban.

Városi képviselőket kell ma-holnap választani Bolonya külvárosban is, a hol a szavazóképes magyar választók többségben vannak a szászok és az oláh választók felett. A szászok az eddig követett kiegyezést akarják ez uttal is fenntartani, t. i. annyi szász képviselőt választani, a hány magyart. Az ugy nevezett „magyar intéző bizottság“ már bele ment az eddig szokásos kiegyezésbe, legalább igy beszélik, holott a mult héten az Oroszlán-vendéglőben tartott magyar előértekezleten nem birtak megállapodásra jutni. A magyar intéző bizottsággal szemben dr. Zakariás János fiatal ügyvéd ellen mozgalmat inditott meg Bolonyában oly czélból, hogy mind a 17 képviselő magyar legyen, miután a magyarság Bolonyában többségben van. Dr. Zakariás keményen megtámadta a magyar intéző bizottságot a paktálás miatt magában az intéző bizottság itteni magyar lapjában, állitván, hogy az a magyar lap tul tesz még az itteni német lapokon is.

Erre a magyar lap kijelentette, hogy ő annak daczára a békesség érdekében megmarad a paktálás mellett. A bolonyai magyarság ilyetén két pártra szakadása nem hozand egyebet, mint teljes vereséget.

A bolonyai magyarság helyzete igen válságos, mert nem uj dolog az, hogyha a szászokkal nem paktál, akkor a szászok majd paktálnak a méheskerti oláh és szász választókkal, mint tette máskor is.

Nézetünk az, hogy a bolonyai magyarságnak szorosan egyet kellene érteni, mert tekintélye csakis ekkor lehet. Ha a szászok ujból az oláhok segitségét vennék igénybe; legalább tudni fogjuk, hogy kikkel van dolgunk. Inkább egy magyar se legyen a városi képviselő testületben, mintsem örökösen a méheskerti oláhokkal ijesszék a bolonyai magyar választókat. Hiszen, ha 17 magyar képviselő lenne is a városi képviselő testületben, akkor is az egy csepp vér a 72 szász képviselővel szemben. Nem kellene itt paktalni, hanem szorosan összetartani.

Vagy 17 magyar képviselő, vagy egy sem. Legyünk valahára tisztában a szászokkal.

Mikor orsz. képviselőket kell választani, a mérsékelt szászok a zöldekkel szemben kihasználják a magyar választókat, de mikor arról van szó, hogy most már segitsetek ti is a magyarságnak, akkor a méheskerti választókkal fenyegetnek.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1897. április 6.

Tiszbe.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék“ számára forditotta: AMICA.

V.

(Folytatás.) (12)

A Fergus szemei ékesebben szóltak, mint a nyelve, és olyan hizelgő választ adtak a kérdésre, hogy Tiszbe irult pirult és minden pillanatban szebb és kedvesebb volt.

— Talán azt képzelte, hogy még mindig kis leánynak fog találni? kérdé duzzogva; pedig én nagy leány vagyok, egészen nagy leány! és szinte tizenkilencz éves; azt hiszem, hogy maga azt várta, hogy rövid szoknyában járó és bubával játszó kis leányt lásson! Vallja meg ugy-é, eltaláltam?

Fergus nevetett.

— Én nem tudom, hogy mit vártam, mondá; de bizonyosan olyas valamit, a mi a valóságtól különbözött. És te tizenkilencz éves vagy és egészen nagy leány, milyen pátriárkális kor! És Hágár azt hiszem, hogy huszonnégy éves. Milyen öregek vagyunk mindnyájan!

— Borzasztó öregek. Oh, hogy fog Hágár örülni, midőn magát meglátja! Ma délután is magáról beszéltünk és csodálkoztunk, hogy vajjon mikor jön haza, folytatá Tiszbe az ő édesen vibráló hangján. És Sir, honnét jön, a földgolyónak melyik részéről, vagy a holdból? Melyik világrészben volt legutoljára?

Fergus ismét nevetett.

— Amerikában voltam és a Rocky hegyek között vadásztam, volt a válasz. A barátomat, a ki velem volt, hirtelen haza hivták és azt gondoltam, hogy jó lenne haza jönni vele, hogy mindnyájatokat lássalak.

— De most már, hogy eljött, ugy-e itt fog maradni? mondá Tiszbe hizelkedő hangon.

— Talán, ha te nagyon jó leszel hozzám, egészen itt maradok, mondá Fergus komoly mosolylyal. Mert lásd, és komoly arczot csinált, már kezdek belefáradni az örökös barangolásba. Az agg korral járó gyengélkedések és kornyadozások közeledését érezni kezdem. Ma-holnap göthös és köszvényes leszek, és tollal töltött puha derekaljon kivánok aludni, és meleg pihe dunyhával takarozni, ezután már nem járja, hogy egy lepedővel betakarózva a puszta földön feküdjek vánkos helyett egy kővel a fejem alatt.

— Ne féljen, mi nagyon jók leszünk magához. Én most mindjárt elkezdem. Ebédelt?

— Igen.

— De ugy-e szivesen teázna velem? Hágár és a többiek ebédre mentek, tehát egészen egyedül vagyok, és én azon nagyon örülök, mert ezáltal maga egészen reám van utalva, jegyzé meg Tiszbe örvendezve, mert természetes, hogy ha Hágár itt volna, nem sokat beszélne velem.

— Miért nem?

— Oh, mert ő a maga barátnéja, és Hágárnak olyan sok mondani valója lesz! Oh, maga nem tudja, hogy Hágár milyen nagyra tartja magát! kiáltá Tiszbe hévvel. Ő azt gondolja, hogy nincs a világon több olyan, mint maga!

Fergus mosolygott.

— Ő mindig jobbnak gondolt, mint a hogy érdemeltem, válaszolá Fergus. Szeretném tudni, ha vajjon Hágár sokat változott-e? Ő nem volt szép gyermek, de én azt szoktam volt gondolni róla, hogy szép nővé fejlődik.

— Én azt gondolom, hogy ő szép, — mondá Tiszbe komolyan. Ő nagyon magas — sokkal magasabb, mint a milyen én vagyok — és a haja és a szemei nagyon szépek; és midőn mosolyog, az egész arcza sugárzik és oly kedves! És ő olyan szeretetreméltó! Én anyámnak szólitom Lewisnét, — de Hágár volt az igazi anyám. Mindig ő nézett utánnam, ő bajlódott velem, ő viselte gondomat, részben azért, mert természetében van azokkal gondolni, a kik nálánál fiatalabbak és gyengébbek, de azt hiszem, hogy főképpen magáért tette, mert maga kérte, hogy ő viselje gondját, addig a „maga kis leányának“, mig ismét hazajön.

Meg kell neki köszönnöm, a miért igéretét igy töltötte be, mondá Fergus melegséggel. Nézd, lehullattad a rózsáidat; engedd, hogy felszedjem.

A fübe hullott rózsákat felszedte és a Tiszbe karján csüngő kosárba vissza helyezte azokat. A mint azt tette kezük érintkezett. És Tiszbe ösztönszerüleg felkapta az ő kezét és mielőtt megakadályozhatta volna, az ajkaihoz emelte és hirtelen megcsókolta.

— És nekem engedje meg, hogy iránt am való jóságát megköszönjem — mondá, — iránt am, a ki semmi igénnyel, semmi joggal nem birok arra és maga mindent adott nekem, sokkal többet, mint minden a mit én kivánhattam! Oh, engedje meg, hogy most az egyszer elmondhassam, hogy mily hálás vagyok!

— Semmi igényed? Semmi jogod?

Ismét az a különös kifejezés jött a Fergus arczára, a mi Tiszbét kevéssel az előtt megijesztette. Szemei elsötétültek és zavarodottak lettek, kezét majdnem durván rántotta el Tiszbétől, néhány lépésnyire távozott tőle, mialatt küzdött, hogy azon vegyes felindulásoknak a viharát, mit ártatlan szavaival a szivében felköltött, lecsendesitse.

Tiszbe elgondolkozva figyelte, de hallgatva, attól félt, hogy megsértette, de hálájának ártatlan és nagyon természetes kifejezését miért találta sértőnek?

Fergus nem sokára megfordult, és kezét nyujtva odament hozzá.

— Édes kicsikém, te nem tartozol nekem semmi köszönettel, — mondá nagyon nyugodtan és komolyan. — Modora megváltozott, és arcza hirtelen megöregedett — gondolá Tiszbe.

— Neked — folytatá — van jogod felettem — a legszentebb jogod. Tiszbe, én a te anyádat nagyon szerettem, és ő érte a gyermeke is mindig drága lesz előttem. Tiszbe, te az ő hagyatéka vagy nekem, jövődet, boldogságodat reám bizta, és én akkor megesküdtem enmagamnak, hogy azt biztositani első gondom lesz ez életben Édes, sikerült azt tennem? Boldog vagy?

— Óh, a legboldogabb leány vagyok a világon! — kiáltá Tiszbe hévvel.

— Annak örülök. És megmondjam neked, hogy háládat, melyről az előbb beszéltél, hogy és miképpen mutasd ki nekem? — Tiszbe felnézett és igenlőleg intett a fejével — Jó, tehát felejtsd el, vagy, ha azt nem teheted, arra kérlek, hogy soha se beszélj róla. Tiszbe — áll az alku?

— Igen — annyiban hogy — nem beszélek róla, de hogy elfelejtsem — hiszen kőből kellene a szivemnek lenni, hogy azt eltudnám felejteni! — válaszolá Tiszbe ünnepélyes hangon.

Tiszbe egy kissé csudálkozott a Fergus modorán; az ő természete olyan édesnek találta volna, ha annak a szeretetnek és hálának, melylyel szive csordultig telve volt, nyilt kifejezést adhatott volna. Nehezére esett, hogy azt nem tehette és hogy vissza kellett fojtani.

Fergus a vállait vonogatta.

— Gondolataink a saját birtokunk, — mondá könnyedén; és mig magunkban tartjuk, addig nincs semmi baj. Nézd, — mind felszedtem a virágaidat és az általad igért csésze tea után vágyódom. — Bemenjünk azért?

— Igen, — minden bizonnyal.

Tiszbének a mosolya visszatért; együtt mentek a házba, a hol teát rendelt és miután Fergust a legkényelmesebb székbe ültette, a mely abban a szobában volt, egy kis asztalt vitt elibe és ő szolgálta ki — oda vitte a teáját, az eper szálait leszedegette és mindenképen kényeztette.

Fergus először ellentmondott. Azt mondta, hogy az ő kötelessége Tiszbét kiszolgálni; de miután ugy találta, hogy Tiszbének tetszett a magára vállalt foglalatosság, belenyugodott és a székében hátra dőlve, gyönyörködő tekintettel nézte a teás csészék felibe hajló csinos alakot.

Jólesett ismét itthon lenni, — gondolá, — jól esett a régi helyet és a régi arczokat látni és mindent ugy találni, a hogy évekkel ezelőtt hagyta.

Ő gyakran kivánkozott haza jönni; a hogy Tiszbének mondá, fárasztani kezdte a barangolás, érezni kezdte, hogy el kellene foglalni a saját helyét a világban, a rég bezárt Apátságot kinyitva, világosságot és napfényt kellene ereszteni a rég nem használt szobákba és — ámbár Tiszbe ezt nem is gyanitotta, — a Fergus visszatérésének ő volt a legfőbb akadálya.

Távol minnentől, a mi őtet fiatal kora tragédiájára emlékeztette, el tudta azt felejteni, de az ő keze által árvává tett gyermeknek a látása folytonos szemrehányás lesz neki és folytonos emlékeztetés bünére.

(Folytatása következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Mire való ez a komédiázás?

Lám Dániel báró miniszter alig tette be lábait Brassóba, azonnal felismerte a helyzetet és igy szólott a polgármesterhez:

„Miután nagyobb része e város lakosságának még nem barátkozott meg a magyar nyelvvel annyira hogy beszédemet megértse, német nyelven fogom azt tovább folytatni.“ Nem kellett volna német nyelven folytatni, mert tudnak, értenek azok a szász urak magyarul is. Ha az erre járó magyar miniszterek elvül tüznék ki, hogy ők itt bárkihez csakis az állam nyelvén fognak beszélni, a helyzet megfogna azonnal változni.

A meddig azonban a magyar miniszterek csupán udvariasságból németül válaszolnak a hozzájuk intézett német beszédekre, addig ne várjuk a helyzet javulását

Pedig itt csakugyan javitni kell a helyzeten. Ime a sok közül egy jó példa:

Az itteni iparkamara kiallitást rendezett az árucsarnokban Dániel báró miniszter idejövetele alkalmából. Papp Ferencz butorkereskedő annyi magyar zászlót ajánlott fel az árucsarnok feldiszitésére ingyen, a menynyire ép szükség lesz. Az árucsarnok igazgatóság nem fogadta el ezen ajánlatot, nem tüzte ki annak az államnak szineit, melynek kormányától többször kért és fogadott el segélyt és a melynek támogatását hir szerint ismét igénybe akarja 15 ezer frtig venni. Ezt az itteni magyar intéző bizottság lapja kesergi és mégis ő paktál azokkal, a kik nem tüzik ki a magyar állam szineit s még ingyen sem kell nekik.

Hogyan képes ezek tapasztalata után a magyar intéző bizottság a szászokkal paktálni, midőn ilyeneket kell látnia? A jó békesség az egyetértés kedvéért! Risum teneatis?...

Már mi csak ezt kiáltjuk ki: Éljen dr Zakariás János ügyvéd hazánkfia, le a paktálókkal! De mégse csoportosuljanak a bolonyai magyar választó polgárok s ezek mellett az intéző bizottság tagjai is Dr. Zakariás inditványa körül és mentsék meg azt a nemzeti zászlót, mely még ingyen sem kell az árucsarnok igazgatóságának nem Német, hanem Magyarországon, hol a szászoknak is élni, halni kell.

m m.

Gazdasági előadás.

B.-Hunyad, ápril. 4.

Bánffy-Hunyadon, április 4-én, vasárnap igen érdekes és tanulságos gazdasági előadást tartott Sebestyén Ártur a zalatnai kénkovand ipar részvénytársulat főfelügyelője. Különösen a mütrágyák előnyeiről, értékéről, használati módjairól adott elő igen világos népiességgel.

Hallgatóság minden osztályból volt. Gazdák azonban nem nagy számmal jelentek meg. Kicsalta őket a tavaszi idő a mezőre nézegetni a vetéseket.

Épen ezért kivánatos, hogy téli idényben tartassanak az ilyen előadások. Szintén igen jót tenne az, ha a maradandó sikerre tekintettel ezen előadások nyomtatott füzetkékben ingyen kiosztatnának a gazdák között.

Az előadás igen világos volt és meggyőző erejü.

Előadót éljenzéssel honorálta ezért a hallgatóság.

M. D.
áll. tanitó.

Brassai bácsi beteg.

Kolozsvár, ápril. 6.

Brassai bácsi, a magyar tudományos világ Nesztora, az universalis tudós, a ki a mult hóban töltötte be tanári működésének 60-ik évét s ez idén tölti be élete 97 ik esztendejét, beteg s a kolozsvári vörös-kereszt egylet külmagyar-utczai kórházában fekszik. Szomoruan közöljük ezt a hirt, s ámbár a baj szerencsére nem veszélyes, még is részvétet fog kelteni a Brassai bácsi betegsége minden körben.

Az öreg tudós bőrbajban szenved. Betegségét hólyag kütegnek mondják az orvosok, bőrvirágzásnak nevezi a nép.

Mindenesetre kellemetlen virág, mert viszket és csak hónapok multával gyógyul. Brassai bácsit már az ősszel megtámadta ez a baj. Dr. Brandt József, a kolozsvári tudomány-egyetem kitünő orvos tanára a sebészeti klinika főnöke, a vörös-kereszt kórház igazgatója ápolja. — Ezelőtt egy héttel azért ajánlották az öreg tudósnak a kórházba való menetelt, hogy a kezelést könnyebbé tegyék. Mert a baj ámbár javulóra fordult, hogy a gyógyulást rövid idő alatt tegyék lehetővé, folytonos szakszerü kezelés szükséges, ez pedig a vörös-kereszt kórházban, melyet Horvátországból is felkeresnek a betegek — érhető el.

Brassai bácsinak nagy szüksége van arra, hogy egészségét minél rövidebb idő alatt visszanyerje. Neki nincs ideje tétlenül betegeskedni. Elméje folytonosan munkában van most is. Sok eligazitani valója van. És sok jó embere, a kiket becsül és szeret. Most is sürgős a dolga. Készül Tordára e hó közepén, hogy a husvéti ünnepeket szerettei között töltse. Mennyire fognak örvendeni, ha meglátják és csodálkozni, hogy megváltozott.

Betegsége folyamán ugyanis szép hosszu, tisztes ősz szakálát lenyirták. Most rövid körszakála van. Haját is megröviditették. Betegsége tette szükségessé ezt a megröviditést.

Szemeiből azonban ma is elevenség sugárzik az öreg tudósnak, habár panaszkodik, hogy egy idő óta meggyengültek és felolvastat magának. (Brassai idáig mindig szemüveg nélkül olvasott.)

Hallása az utóbbi időben javult. A hangos társalgást meghallja.

Beszéd közben hangja érczes, erőteljes; szelleme élénk. Nehány szó után elfelejti az ember, hogy korházban fekvő, 97 éves öreg urral társalog.

Egy munkatársunk látogatta meg tegnap, a kit, mint régi ismerősét igen szivesen fogadott. Rövid pár szó után a közdolgokra vitte át a társalgást a betegeskedő Brassai.

Megemlékezett az incompatibilitási vitákról, a melyekre nagyon helyes észrevételeket tett az öreg ur. Az összeférhetlenségi esetekről való beszélgetés közben felmerült azaz incompatibilitás is, mely az Emkénél az ügyek menetét egy időre szegre akasztotta; valamint azaz összeférhetlenség, mely Borbély Gyurkát, tordai tanári kathedrájából a közügyek s az erdélyi turisztika elővitele ügyének érzékeny kárára Zalaegerszegen sokkal szebb s ránézve kényelmesebb állásba juttatta.

A tordai iskolára, mely az unitáriusoknak gimnazium, az államnak pedig polgári iskola, megjegyezte, hogy az, jelen szervezetében már sokáig nem állhat fenn.

Élénken kérdezősködött Borbély tanár és családja hogylétéről. Beszélgetés közben Boros György, unitárius theologiai tanár is szóba jött, ki jelenleg Angliában képviseli a magyar unitárius egyházat. Boros utjáról teljesen tájékozva volt Brassai bácsi. Boros neje s barátai gyakran meglátogatják s referálnak a missióban levőtől érkezett levelek tartalmáról. Megjegyeztem, hogy mi jobban szeretnők, ha több levelet irna Boros Angliából az „Ellenzék“-nek és kevesebbet az itthonmaradt ismerőseinek, mert a mit nekünk ir, azt minden jó barátja olvassa.

E beszélgetés folyamán az ápolónő egy pohár czitrom levet nyujtott a betegnek, mit az jóizüen megivott. Étvágya ma is kitünő Brassai bácsinak s ez biztositás arra nézve, hogy rövid idő alatt felépül, a mit különben sok-sok ezer ember őszintén óhajt is.

Aludni is jóizüen alszik éjjel s csak néha néha beszél álmában, hol francziául, hol angolul.

Igaz-e?

Igaz-e? hogy a m. évben Szász Domokos püspök ur megvásárolt 2000 darab Fonciére részvényt?

Igaz-e? hogy ennek a jutalmául a nevezett biztositási társaságnál igazgatósági taggá választatott, évi 4000 forint fizetéssel.

Igaz-e? hogy nevezett püspök ur köriratban hirdette ki az erd. ev. ref. egyházak és középiskolák közt, hogy senki más biztositó társaságnál nem biztosithat egyházi vagyont, csak a Foncierenél?

Összeférhetőnek tartja-e Szász Domokos püspök ur a püspöki állással és a főrendiházi tagsággal az ilyen intézkedést és proviziókat?

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, április 6.

— **Az Erdélyi Irodalmi Társaság** vasárnap, e hó 11 én délelőtt rendes felolvasó ülést tart, melyen dr. Szamosi János értekezést, Szász Béla és Felszeghy Dezső költemenyeket, Gyalui Farkas elbeszélést fognak felolvasni. Az érdekes ülés iránt már is érdeklődés mutatkozik.

— **Vizvezeték kibővitése.** Kolozsvár közönségére nézve égetően sürgős a jelenlegi vizgyüjtő kibővitése. A közgyülés által megszavazott kibővités nélkül a nyáron is viz nélkül marad Kolozsvár közönsége, tönkre mennek a több százezer frtba került csatornák, járványok fogják megtámadni a közönséget s a viz hiány miatt katasztrófák sem lesznek elkerülhetők, mert a vizvezeték mellett a magán házak s az utczák kutjai használaton kivül helyeztetvén, elromlottak.

— **Szomorujelentés.** Özvegy magyar- bérnyei Báró Radák Ádámné szárhegyi gr. Lázár Olga a saját, valamint egyetlen unokája néhai wenkheimi Gr. Wenkheim Frigyesné magyar-bényei br. Radák Klára leánya Mária, továbbá néh. bernáthfalvi Bernáth Albertné m.-bényei br. Radák Mária gyermekei és rétyi Antos Jánosné magyar-bényei báró Radák Katalin és gyermekei, ugyszintén néhai szentbirodalmi széki gróf Teleki Domokosné magyar-bényei báró Radák Anna gyermekei — nevében szomorodott szivvel jelenti a felejtbetetlen jó férj, nagyapa, testvér és nagybátya magyar bényei br. Radák Ádám főrendiházi tag, a porosz johannita rend lovagja s a magyar bényei báró Radák család utolsó férfisarjának élete 60 ik évében folyó hó 3-án reggeli 3 órakor rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. Mikeszászán, 1896 évi ápril. hó 3-án. Béke felette!

— **A kolozsvári** vörös kereszt kórház, ez a humanus intézet, a mely gr. Schweinitz Gyuláné elnök és Deáky Albert titkár fáradozása révén létesült s mely a Brand József dr. munkássága nyomán a társadalom áldozatkészségéből mintaszerüen van berendezve nagyon latogatott. A kórháznak még Horvátországból is van paciense. E kórház jó hirét annak a gondos és szakszerü vezetésnek köszöni, a melyben e humanus intézet Brandt József dr egyetemi tanár, a sebészeti klinika főnöke részesiti, ki mindennap személyesen jelenik meg a kórház betegei körében. E kórház az erdelyi müvelt közönség számára nélkülözhetetlenné vált rövid fennállása óta.

— **A Sánczalja rendezése.** Kolozsvárnek ez a fekvés tekintetében szép, tisztaság és rend tekintetében pedig ronda városrésze most rendezés alá kerül. A szamos partot kiépitik s felül a vonalra vasrács keritést vonnak. Jó volna egyuttal, ha a nyári szinháztól a sánczalja utczára vezető gyaloghidat épitenének a szamos fölé, a fellegvár oldalán pedig csiga vonalban gyalog ösvényt vágnának a hegy oldalába, hogy a sétálok erről az oldalról is feljuthassanak a fellegvárra.

— **Keleti utazók.** Kolozsvárról többen utaztak el egy nagyobb társasággal keletre. E társaság egyik tagja Velenczéből irt, a hova minden baj nélkül érkeztek meg. Velenczéből tovább vitorlázott az expedicció s azóta a szent földön járnak.

— **Tánczestély.** A kolozsvári szabósegédek szakegylete saját péntára gyarapitására f. évi április 19-én (husvét másodnapján) a városi Vigadó nagytermében tánczestélyt rendez.

— **Geiger Albert** hangversenye tegnap folyt le a Központi Szálló nagytermében. A hangversenyen szép és előkelő közönség vett részt, de mégsem akkora, mint a mekkorát ez a kitünő művész és a jeles müsor megérdemelt volna. A hangversenyen Geiger Albert Beethoven egyik sonátáját (op. 53.), Chopinnak több kedves darabját, Schumannak egy kiváló humoreskjét és végül saját szerzeményét, magyar dalokat és tánczokat adta elő. Volt már alkalmunk többször a legnagyobb elismeréssel nyilatkozni e kiváló művészről s most is csak azt mondhatjuk, nagy élvezetnt mulasztott el az, a ki nem hallgatta meg Geiger Albert művészi játékát, melyet a közönség lelkes tapsokkal, ujrázással fogadott s elismerését a derék művész iránt a hangverseny folyamán többször is kifejezte. A hangverseny egyik legsikerültebb számának mondható Goldmark suitjének előadása, melyet Donogán Valeria urhölgy zongorán, Kováts Kálmán ur hegedün adott elő. Ezt a hangulatteljes, bájos szerzeményt Donogány k. a., ki egyik legjelesebb kolozsvári zongorajátékos, kitünően és izléssel játszta, ugyszintén Kováts Kálmán ur, a kinek hegedűjátéka nagy elismerésre méltó. A hangverseny folyamán Láng Janka k. a. a hangversenyző művész kiséretével nehány kedves dalt adott elő. Csinos mezzo-szoprán hangja, tiszta éneke, gondos előadása tapsokat és tetszést kapott, meg is ujrázták a szép éneket. A hangverseny, főként a mi morális sikerét illeti, fényesen sikerült.

— **Magyarország szeb tájai képekben.** Vágó Bertalan, a Magyar államvasutak fényképező művésze, ki a vasutak mentén levő szebbnél szebb tájakat művészi képekben örökitette meg, tájakat s a történelmi emlékeket szinezett képekben szinpadokon mutatja be. Ilyen bemutatást csinált Miskolczon, Szombathelyen, Szegeden, mindenütt feltünést keltve és nagy sikert aratva gyönyörü mutatványaival, a melyek nemcsak gyönyörködtetők, hanem a fiatalságra nézve azért is fontosak, mert a földrajz, történelemben való ismereteiket gyarapitják általa. Vágót Budapesten felkérte az Otthon egyesület, valamint, a Szalon arra, hogy képeit mutassa be. Bemutatta és mindenütt nagy hatást csinált vele. Bemutatta Bpesten a tanitó egyesületben valamint a tanáregyesületben azonkivül a közoktatásügy férfiai előtt eszközölt mutatványai e férfiakban megérlelte azt a tervet, hogy földrajz és történelem tanitásánál a képek ily alakban való bemutatása által megkönnyitsék a növendékeknek a tanulást Vágó előadásait az teszi különesen vonzóvá, hogy a képek előállitási és bemutatási módjait mindjárt meg is magyarázza s igy a nézők előtt kézzel foghatóvá teszi a képek szinrehozatalának módozatait.

A kolozsvári orsz. történelmi ereklye muzeum öre már febr. hóban felkérte levélben Vágót, hogy hazánk vadregényes vidékeinek és történelmi emlékeinek képeit a muzeum javára Kolozsvárt is bemutassa, egyuttal Megyeri igazgatót is megkérte, hogy e czélra egy d. u.-ra, a szinházat dijmentesen átengedje, Megyeri igazgató szives készséggel igérte meg a kérés teljesitését. Vágóval most folynak a tárgyalások az előadás megtartása ügyében. Terv szerint mintegy kétszáz képet fog bemutatni, kiválogatva a felvidéktől Fiuméig a legszebb képeket, a nevezetesebb emlékeket, Erdély és Kolozsvár történelmi alakjait és élő notabilitásait, Az előadás május 1-én fog megtartatni.

— **Székely fiuk** a kolozsvári iparosoknál. Vasárnap Kolozsvárt a maros-vásárhelyi székely ipar és kereskedelmi kamara II ik titkára László Gyula értekezett a helyi ipartestület titkárával, Hirschfeld Lajossal, innen a városban körutra indultak s elhelyeztek a jelesebb, szolid iparosok műhelyébe 5 értelmes, tanulékony és munkás székely fiut. Kolozsvárról Nagyváradra ment az iparkamarai titkár, hasonló küldetésben. Idáig már több százra menő székely fiut helyeztek el az ország külömböző városaiban. Ezekből mind szakképzett jeles iparosai válnak hazánknak; ilyenekre tényleg nagy szüksége van, más részről pedig rendre elejét veszik ezzel a székelyek Oláhországba való kivándorlásának és elzüllésének. E kivándorlások tárgyában különben, — most Kézdi-Vásárhelyről irják a következőket: — a munkás viszonyok évről-évre rosszabbodnak e vidéken is, mert a kivándorlás kivált a tavasz kezdetén Oláhország felé — állandósul; a legjobb munkaerő távozik a Székelyföldről s már az idén idegen munkásokra fokozottabb mértékben lesz szükség. A napszámbérek, valamint a cselédbérek is a munkabeáltából ismét emelkedtek.

— **Felsőbb leányiskola záróünnepélye.** A kolozsvári áll. felsőbb leányiskola önképzőköre e hó 10-én d. u. 4 órakor a városi vigadó termében jótékonyczélu zárünnepélyt rendez a következő érdekesen egybeállitott müsorral: 1. Női kardal Mercadante Eskü czimü operájából, előadja az önképzőkör énekkara Stark Vilmos tanár vezetése alatt. 2. Titkári jelentés, irta és felolvassa Nagy Erzsi VI. oszt. növ. az önkézőkör titkára. 3 Deuxiéme nocturne, Leibach. Zongorán előadják Babos Ilona és Pap Mariska VI. oszt. növ. 4. A születésnapi ajándék. Kis vigjáték 2 felvban. Németből ford. Weisz Elza VI. oszt. növ. Személyek: Igazgatónő: Dobál Margit. Hilda: Schwartz Jolán, Elza: Ausch Bella, Emma: Perl Eliz, Adél: Márkus Erzsi, Ella: Reschner Ilka, Eszti: Esztegár Teréz növendékek. 5. A gyermek és a szivárvány, Arany Jánosól. Szavalja Solti Felice IIIa. oszt. növ. 6. Ständchen A. Jungmanntól. Zongorán előadja Bocskor Etelka IIIb. oszt. növ. 7. Nem kell a ruháról itélni. Kis szindarab, irta D. G. A. Személyek: Anikó néni: Keresztély Olga, Berta herczegnő: Réz Margit, Károlina társalkodónő: Steicher Rerta, Kati parasztleány: Lukács Gizella, Rózsa p. l.: Bodó Ida, Sári cseléd: Jenei Klára. 8. Czimbalomjáték, előadja Jakobi Emma IVa. oszt. növ. 9. Magyar leányok a forradalom után, Medgyes Lajostól. Szavalja Versényi Eszter IVb. oszt. növ. 10. Invitation á la valse, Weber. Zongorán előadja Gyulai Ilona IIIb. oszt. növ. 11. A hontalan, Vörösmartytól. Szavalják Rettegi Margit és Weisz Irén IVa. oszt. növ. 12. Petőfi a pusztán. Melodráma Váradytól. Szavalja Perl Eliz, zongorán kiséri Márkus Erzsi V. oszt. növ. 13. A gazdag nagynéni. Kis vigjáték 1 felv. Személyek: Irma: Nagy Erzsi, Olga: Pap Mariska, Adél: Ditrói Margit VI. o. növ. árvák egy egy intézetben. 14. Hatodik magyar ábránd, Székelytől. Zongorán előadja Esztegár Teréz IVb. o. növ. 15. Dal Hellasról. Irta Csengeri János, szavalja Dobál Margit V. o. növ. 16. Egy iskolai nap. Daljáték Petz Józseftől, énekli az önképzőkör kara Stark Vilmos tanár vezetése alatt. 17. Élőképek.

— **Közgyülés.** A kolozsvári Mária Valéria árva-ház rendes évi közgyülését tegnap tartotta meg nagy érdeklődés mellett. A gyülést az egylet munkás, fáradhatatlan elnöke: br. Zeyk Józsefné a következő szép beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt közgyülés!

A lefolyt év, mely nemzetünk életének ezredik évét zárta le, emberbaráti társulatunk életében minő eredménnyel ért véget, annak világos képét fogja nyujtani önöknek a titkári és pénztárnoki jelentés.

Ez irányban nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni, csak is arra szoritkozom, hogy felkérjem a tisztelt közgyülést, miszerint a jövő biztositása érdekében, ha lehetséges, a multban tanusitott buzgalom, ügyszeretet és odaadásnál is fokozottabban törekedjünk, jótékony nemes irányu intézetünk minél terjedtebbé és tökéletesebbé fejleszteni.

Ezzel a közgyülést megnyitottnak nyilvánitom.

Elnök megnyitó beszéde éljenzéssel fogadtatott.

Ezután a gondosan összeállitott titkári jelentést olvasta fel Gyulay Lászlóné. A gyülés éljenzéssel vette tudomásul a humánus egylet müködését minden irányban felölelő jelentést.

Dr. Lengyel Dánielné pénztárnoknak a a mult évi számadások alól felmentést és jegyzőkönyvileg elismerést szavazott a közgyülés.

Azután a költségvetés olvastatott fel, mit a közgyülés egyhangulag elfogadott.

Végül 23 tag választatott.

Megválasztattak a következő tagok: Albach Gézáné, Barcsay Domokosné, Donogány Gergelyné, Ferencz Józsefné, Finály Henrikné, Geréb Mártonné, Gyulai Árpádné, dr. Halller Károlyné, Kozma Ferenczné, Kiss Sándorné, Óvári Kelemenné, Szőcs Emilné, Tamási Bogdánné, br. Vesselényi Istvánné, Vörös Sándorné, gr. Vass Béláné, gr. Lázár Istvánné, Kenessey Béláné, Molnár Albertné, Fekete Gáborné, Kiss Mórné, Velle Sándorné. Választás után a gyülés az elnök éltetésével eloszlott.

— **Meghivó** a f. hó 8-án (csütörtökön) d. u. 5 órakor a jogikar II. sz. tantermében tartandó általános ifjusági közgyülésre. Tárgysorozat. 1. Korelnök választása. 2. A Wesselényi-ünnepély rendező-bizottságának jelentése. 3. A márczius 15-iki ünnepély rendező bizottságának jelentése. 4. A diákszövetségi előkészitő bizottság kiegészitése. 5. Inditványok. Interpellátiók. B. Az interpellátiók az interpelláló nevével és a tárgy rövid megjelölésével a gyülés napjának déli 12 órájáig alulirottnál bejelentendők, mert különben figyelembe nem vétetnek. Kolozsvárt 1897 április hó 6-án. Pazourek Ferencz, mint összehivó.

— **Dr. Tompa János,** városi orvos lakását Belfarkas-utcza 7-ik szám alól Belközéputcza 25-ik szám alá (Csiky Teréz-féle ház) tette át.

— **Az 5 szerencsétlen árva javára.** Kun Albertné uruő gyüjtő ivén adakoztak. Dr. Csikmántori Ottó 1 frt, Sigmond Dánielné 1 frt, Petrovits Györgyné 50 kr, The Singer czég 1 frt, Gütler 50 kr. Hártigné 1 frt, Dr Persián 1 frt, Kibitz 1 frt, Hegedüs Ferencz 1 frt, Zsögön Rácz Mihály 1 frt, Bürfül Johan 50 kr, Salamon Mimi 50 kr, Özv. Keresztényi Imréné 3 frt, N. N. 20 kr, Schlinszki Györgyné 50 kr, Mohai Károlyné 3 frt, dr. Groisz Gusztáv 2 frt, Csiki Istvánné 50 kr. Pöhm Jakobné 1 frt, br. Vesselényi Istvánné 2 frt, Ambrus Gergelyné 50 kr, Somodi Istvánné 50 kr Ullman Ferenczné 50 kr, Schuszter Emil B. F. 25 kr. Zobátz és Fekete 50 kr. Zobátz Ferenczné 50 kr, Meskó L. 50 kr. Biró Béla 1 frt, Dávid Ödönné 50 kr. Összesen 26 frt 45 kr.

— **Uj vasutvonal** a székely földön. A kolozsvári üzletvezetőség arról értesit, hogy a kereskedelemügyi miniszter engedélye alapján a Sepsi Sz.-György Csikszeredai vasut vonal április hó 5-én a 7611 illetve a 7612 sz. vonattal a közforgalomnak átadatott.

— **Tessék adót fizetni!** Ha nem is bizonyos, de legalább is valószinü, hogy a szirének nem ezzel a jelszóval csalogatják a békés állampolgárokat. Aztán annyi is tény, hogy ennek a jelszónak egyáltalán nincs kellemes csengése, még ha ugy is mondják: „... és a tisztelt polgárok saját érdekükben kéretnek, hogy az állami adónak reájuk szabott részét annyival is inkább fizessék le, mert ellenkező esetben...“ Mindegy az, azt igy is ugy is le muszáj fizetni és ez a rossz a dologban. Azért mindennemü különös forma nélkül legyen itt kitéve a figyelmeztetés, a melyet hivatalos helyről ajánlanak figyelembe az adófizető polgároknak. A mult évi adóhátralékot e hó 15-éig okvetlenül le kell fizetni, — mert ellenkező esetben jön a különbeni végrehajtás, dobszó, liczitáczió, meg a többi istentelenség, a mi az adóval egy anyaméhből született.

— **Köszönet az EMKE-kiállitásért.** Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter az EMKE főtitkárának a jury munkálatokban való támogatásáért köszönetét fejezte ki.

— **A Krasznay pár siremlékére adakoztak:** Gyarmathy Miklós intendans 5 frt. Tamási Tamás és fia 2 frt. Porsche Ferencz 50 kr. Özv. Keresztesy Dánielné 1 frt. Reményik L. és fiai 2 frt. Molnár Ferencz 1 frt 80 kr. Gergely Ferencz 2 frt. További kegyes adományokat kér és köszönettel elfogad Kápolnai János segitő egyl. pénztáros.

— **Bünvádi följelentés Vadnay főispán ellen.** A szentesi lap irja. Közvetlenül lapunk zárta előtt vesszük Szegedről a szenzációs hirt, hogy Zubriczki Pál horgosi jegyző Vadnay Andor főispán ellen „okiratthamisitás“ miatt bünvádi följelentést tett a szegedi törvényszéknél.

— **Affér egy ujságcikk miatt.** A nagyváradi Szabadság minap „A sajtó Jáger Marija“ cimü cikkben kiméletlenül megtámadta Korbuly Józsefet, a Hazánk felelős szerkesztőjét Tisza István gróffal való afférje alkalmából. A cikket több fővárosi kormánypárti ujság is leprodukálta. Gajári azonban a székely vasutak megnyitási ünnepére utazott segédeivel együtt, a kik az ügyet csak nyolc nap mulva akarták elintézni. Korbuly hosszunak találta a terminust, s másnap lapjában erős sértésekkel illette a cikk szerzőjét és azokat, a kik reprodukálták. Ebben az ügyben tegnap délután történt az első kihi-

DOMINO SEC PEZSGŐ. Versenyez nemcsak az összes hazai, de valamennyi külföldi pezsgő-gyártmánynyal is.

Gyár: Velencze (Fehérm.) Kolozsvárt kapható: Központi iroda: Budapest, Üllő-út 60. sz.

Hirschfeld Sándor, Kónya Sándor, Szele Márton és Somlyay László füszer- és csemege-kereskedőknél. 286. (1—10)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

vás. Szöts Pál országgyülési képviselő és Adorján Sándor hirlapiró megjelentek Korbuly lakásán és őt a Szabadság cikkének szerzője, Halász Lajos nagyváradi ujságiró nevében provokálták. Korbuly Jancsó Dezső és Reiner Adolf hirlapirókra bizta az ügy elintézését. A segédek ma délután öt órakor tanácskoznak.

— **Az akarat ereje.** Hogy az ember akarata nagy erőt reprezentál, azt nem szükséges bizonyitgatni. Különösen nyilvánvaló az akaratban rejtő erőnek a munkája hipnózisban és a szuggerálásnál. Az akarat azonban nemcsak az emberekre hat, hanem az állatokra is. Azt mondják legalább, hogy a jockeyk pusztán akaratukkal is nagy befolyást gyakorolnak lovaikra, a régi időkből pedig akárhány anekdota maradt fenn, mely arról szól, hogy egyes emberek pusztán akaratuk erejével, a szuggesztióval szeliditették meg a legmakranczosabb lovakat.

Szinház.

Tegnap kezdte meg Nádai Ferencz, a budapesti Nemzeti Szinház tagja három estére terjedő vendégszereplését. Sardou „Jó barátok“ czimü szinmüvében. A közönség minden évben örömmel fogadja Nádait s most is egészen megtöltötte a szinházat, hogy a kitünő müvész pompás alakitásában gyönyörködjék. Nem akarjuk méltatni az ő Tholosanját, hiszen többször láttuk tőle, a közönség is jól ismeri. Annyit azonban fölemlitünk, hogy a vendéget a közönség nyilt szinen is többször megtapsolta. A többi szereplők közül Szentgyörgyi a régi volt, György Ilona sok igazsággal ábrázolta Cossatnét, Vendrey igen mulatságos alakot mutatott be, Janovics szerencsésen játszta Maurice-ot, Bartosa zuáv szerepében jó volt. — A többiek mindnyájan sok igyekezettel végezték feladatukat.

*

— **Szinházi hirek.** Nádai Ferencz holnap szerdán tartja bucsu föllépését Dumas pompás darabjában a „Nők barátjában“ De Ryon a darabnak ez a szellemes elkelő alakja, hires szerepe a müvésznek, melyet ezuttal játszik először nálunk. A „Nők barátja“ többi szerepeit: Cserny Berta, K. Szerémy Gizella, Laczkó Aranka, Fekete Rózsika, Janovics, Vendrei, Rózsahegyi, Klenovits és Leövey játszák. Nádai előadás után a gyorsvonattal visszautazik a fővárosba, hol csütörtökön már játszania kell.

Hubay Jenő hangversenye iránt általánosan nagy érdeklődés mutatkozik; már is számos előjegyzés történt a pénztárnál. Az előjelekből itélve telt ház fog gyönyörködni Hubay müvészi játékában. Az Itthon-kör és a kolozsvári zene-conservatorium küldöttségileg készülnek fogadni a müvészt, ki minden valószinüség szerint szerdán este a gyorsvonattal érkezik Kolozsvárra, felesége sz. Cebrián grófnő társaságában.

Ugyancsak az — Itthon — kör egyesültek a Conservatoriummal a hangverseny után péntek este bankettet fognak rendezni Hubay tiszteletére. Hubay mester pénteki hangversenyén a következő darabokat játsza:

1. Corelli — La Folia, Variations et Cadence.
2. a., Vieuxtemps — Réveire.
   b., Mozart — Menuette.
3. Hubay — Mazurka de Concert. op. 54. 1 sz. (Uj mü).
4. Wieniavsky — Souvenier de Moscon.

IRODALOM.

Irodalmi esemény.

— Magyar Jogi Lexikon. —

A „Pallas“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság, mely Nagy Lexikonának kiadásával a hazai müvelődés körül elévülhetetlen érdemeket szerzett magának, most — mint értesülünk — egy ujabb, fontosságára nézve nem kisebb horderejü irodalmi vállalatot indit meg, melylyel ugyancsak valóban — régóta érzett hézagot fog kipótolni.

Egy nagy Magyar Jogi Lexikon megalkotásáról van szó, egy olyan munkáról, a mely egymagában képes legyen pótolni minden magyar jogász számára egy egész kézi könyvtárt. E Lexikon czélja ugyanis az, hogy a használhatóságot annyira megkönnyitő betü-rendes alakban a magyar jog minden ágának minden részletéről — kizárólag eredeti czikkekben — feltétlenül megbizható és lehető legteljesebb fölvilágositást nyujtson, törvény, szokás, rendelet és joggyakorlat alapján, megismertetve egyuttal az illető kérdésnek történelmi fejlődésével — folytonos tekintettel a legfontosabb európai törvényhozásokra, valamint a római jog tanitásaira.

A Lexikon azonfelül fel fogja ölelni az általános jogi ismeretek egész körét, a jog bölcsészetét, fejlődésének összes kérdéseit és hazai, valamint külföldi müvelőinek életét és működését. Tájékoztatni fog a fontosabb jogrendszerekről és törvényhozásokról s kiváló gondja lesz mindama reformkérdéseknek behatóan megismertetése, a melyek ez idő szerint a jogtudomány terén mozgásba hozták minden ország legjelesebb jogászait. De legfőbb czélja a Lexikonnak minden egyes kérdés tárgyalásánál az leend, hogy azt, a hol csak lehet első sorban a hazai viszonyok szempontjából világitsa meg és, hogy a folytonos összehasonlitás mindenkor a magyar jogi élet, a magyar jog történelmi fejlődése, a magyar jog jelenje és multja körül forogjon.

Különös figyelemmel lesz a Lexikon hazánk különböző és ezek közt a társországok jogára is. Hasonlóképp részletesen kiterjeszkedik majd a Lexikon — a nemzetközi jogi érintkezés kérdésein felül — a megszállott tartományok jogviszonyaira is, amelyekkel ez ideig nálunk még nem foglalkoztak önálló jogi munkában.

A Lexikon czéljának e rövid vázlata is igazolja, hogy e mü a hazai jogirodalom szempontjából egyaránt fontos, hasznos és nagy értékü leend, söt, hogy az — tulzás nélkül — jogi irodalmunk történelmében korszakot alkotó esemény számába fog menni.

A Lexikont, a mely öt nagy kötetben egyszerre fog a jövő évben megjelenni, hazai jogászaink legkiválóbbjainak közreműködésével dr. Márkus Dezső kir. törvényszéki biró, a kir. igazságügyminiszterium törvényelőkészitő osztályának tagja, hazai jogi életünknek ezen — fiatalsága daczára — régóta kitünősége szerkeszti, kinél hivatottabbat ez óriási munkára a kiadó társaság alig találhatott volna.

A Magyar Jogi Lexikon minden egyes czikkét irója, neve aláirásával fogja ellátni, ami a megbizhatóság egyik legbecselebb biztositéka, főképen, ha látjuk, hogy eddigelé a következő urak vállalkoztak az egyes kérdések feldolgozására:

dr. Wlassics Gyula, v. b. t. t., vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter; dr. Csemegi Károly, v. b. t. t., ny. kir. kuriai tanácselnök; dr. Tóth Lőrincz, ny. kir. kuriai tanácselnök, főrendiházi tag; dr. Vavrik Béla kir. kuriai tanácselnök; báró Roszner Ervin, főispán; gróf Vigyázó Ferencz; Kányi Bertalan, igazságügyminiszteri tanácsos; dr. Imling Konrád, kir. kuriai biró; dr. Beck Hugó kir. kuriai biró; rónaszéki Trux Hugó, kir. kuriai biró; Széll Farkas, kir. itélőtáblai tanácselnök; Fekete Ödön, kir. itélőtáblai tanács elnök; dr. Vasdényei Géza, a m. kir. közigazgatási biróság birája: Szántó Mihály igazságügyminiszteri tanácsos; dr. Farkas Lajos, egyetemi ny. r. tanár; dr. Töry Gusztáv, igaszságügyminiszteri osztálytanácsos; dr. Vécsey Tamás, egyetemi ny. r. tanár; dr. Schwarcz Gusztáv, egyetemi ny. r. tanár; dr. Lukáts Adolf, egyetemi ny. r. tanár; dr. Kiss Mór, egyetemi ny. r. tanár; dr. Klupaty Antal, egyetemi ny. r. tanár; Makay Dezső, kir. itélőtáblai biró; Fabiny Gusztáv, kir. itélőtáblai biró; dr. Balogh Jenő, igazságügyminiszteri osztálytanácsos; dr. Csorba Ferencz, vallás- és közoktatásügyminiszteri titkár; dr. Fayer László. egyetemi ny. rk. tanár; dr. Pikler Gyula egyetemi ny. rk. tanár; dr. Nagy Ernő, kir. jogakadémiai tanár; dr. Katona Mór, kir. jogakadémiai tanár; dr. Magyary Géza, királyi, jogakadémiai tanár, dr. Neumann Károly, kereskedelemügyminiszteri s.-titkár dr. Gaár Vilmos igazságügyminiszteri s.-titkár; dr. Lévay József, igazságügyminiszteri s.-titkár; Vargha Ferencz, kir. törvényszéki biró; dr. Baross Gyula. kir. törvényszéki biró; dr. Fodor Ármin, kir. törvényszéki biró; dr. Balogby György, kir. törvészéki biró; dr. Reiner János, egyetemi m.-tanár; dr. Sik Sándor, dr. Sichermann Bernát, dr. Pollner Ödön min. fogalmazó, egyetemi m.-tanár; dr. Charmant Oszkár, dr. Jellinek Arthur, dr. Schiller Henrik ügyvédek; Sólyom Ándor, igazságügyminiszteri fogalmazó; dr. Marschalkó János, igazságügyminiszteri fogalmazó; dr. Rényi József, vallás- és közoktatásügyminiszeri fogalmazó; dr. Gruber Lajos, kir. alügyész; dr. Doleschall Alfréd, kir. albiró; dr. Reichard Zsigmond, kir. albiró; dr. Szladits Károly, kir aljegyző; dr. Illyasevits József kir. aljegyző; dr. Somló Bódog.

E diszes névsor természetesen még gyarapodni fog, mert a szerkesztő a legnagyobb sulyt arra helyezi, hogy minden szak legkiválóbb képviselői irják meg az illető szakmába vágó czikkeket. De már az eddigi közreműködők nevei is teljesen megnyugtatnak abbau az irányban, hogy a magyar jogi irodalom egy valóban alapos, nagyszabásu s a jogi müveltségre való jótékony kihatásában megbecsülhetetlen munkával fog szaporodni e Lexikon által, melynek megjelenése elé a jogászközönség joggal tekinthet a legnagyobb várakozással.

Az arany.

Poulsen Erik, a rönningshofi gyár szerény vegyésze akadt rá a legnagyobb találmányra, mely az emberi agyból eddigelé kipattant. A min az alkimisták évszázadokon át hiába törték fnjüket, azt a nagy titkot, a titkok titkát, a bölcsességek bölcsességét Poulson Erik megoldotta: feltalálta a módját, hogy miképp lehet aranyat mesterségesen késziteni. Olcsó, silány elemekből elő tud állitani aranyat, sőt bármiféle nem nemes érczből, bármiféle nemes érczet tud csinálni. Mi lesz most már a világgal? Mivé alakul a mai társadalom? Mivé a mai gazdasági élet? Milyen lesz az átalakulás, mely a mai világ bálványát ledönti s melyik lesz az az istenség, mely az arany helyében támad? Ezek a nagy problémák azok, a melyekre Möller Ottó dán iró megfelel Az arany czimü regényében melyet a Singer és Wolfner czég adott ki az Egyetemes Regénytár legujabb kötete gyanánt. Káprázató fantaziával helyezi bele Möller a mai világot abba az uj világba, mely az arany uralmának megdöntése után alakul. A csodás képzelethez mély tudás is párosul, midőn Möller a társadalmi és gazdasági élet átváltozását festi. Maga az eszme is, melyet e regényiró feldolgoz, ritka genialitásra vall, a feldolgozás pedig egyenest mesteri. Nem is csoda, hogy Az arany világszerte óriási feltünést keltett. Minden müvelt nyelven, olvassák immár a Möller Ottó regényét s a magyar közönség is bizonyára szives örömest fogadja a hires munkát abban a jeles forditásban, melyben Az arany az Egyetemes Regénytárban megjelenik. Ára csinos piros kötésben 50 kr

Közönség köréből.*)

Szentgyörgyhegyi birtokosok kérelme.

A mély tisztelettel alólirottak, mint Kolozsvár sz kir. város adófizető polgárai, azon alkalomból kerestük meg a tkts. Tanácsot, hogy méltóztassék a város határán levő olyan mezei utainknak, melyeknek használhatásától függ mezőgazdaságunk folytathatása, használható állapotban tartására nézve haladéktalanul intézkedni.

Erre a kérésünkre most közvetlenül azon minden képzeletet meghaladó állapot indit, mely az u. n. Szent-Györgyhegy alatt, ki a szénafüvekre vezető utakon uralg. Ezen uton a mezőgazdasági munkálatok teljesen ki vannak zárva; holott a városnak jól felfogott érdeke hozza magával, hogy a mezei gazdaságot folytató polgárság eme munkáját zavartalanul folytathassa.

Fájdalommal kell elpanaszolnunk, hogy az igás marhát ezen uton csak a legembertelenebb elkinzás által tudjuk keresztül hajtani; de a fáradságos munkával az elért eredmény épen nem áll arányban.

Mi nem akarunk ok nélkül recriminálni, de midőn a sulyos terhek viselése ellen nem zugolódunk, ezért viszonzásul kérjük legalább azt, hogy adóink megkeresésére a kellő alkalomtól el ne zárassunk. Mi magunkra hagyva a városi hatóság nélkül az irt utakat jó karban tartani egyátalán nem vagyunk képesek; hanem igenis, a tönk szélére kell jutnunk: a mit a tkts. Tanács közönyös szemmel nem nézhet el.

Részletesebb elmondásba ez alkalommal nem bocsátkozunk, mert hisszük és reméljük, hogy jogos és indokolt kérésünk orvosoltatni fog; várjuk és elvárjuk a Tkts. Tanácsnak bölcs intézkedését, nehogy a késő intézkedés által pótolhatlan károkat legyünk kénytelenek elszenvedni.

Midőn e kérésünket a Tkts. Polgármester urnak saját kezeibe juttatjuk, bizalmas kérésünket ismételve maradtunk

a Tkts. Tanácsnak

Kolozsvárt, 1897 ápril hó 4-én.

Alázatos szolgái:

Szilágyi György, Kelemen Ferencz, Katona András, Turchányi Gyula, Kilin Ferencz, Hatházi Sámuel, id. Gombos Mihály, id. Zágoni Szabó István, Gombos György, Zágoni Szabó Sándor, id. Hatházi István, ifj. Zágoni Szabó István, ifj. Tárkányi Ferencz, özvegy Tárkányi Györgyné, Albert Mihály, Albert András, Albert István, Szilágyi István, Albert József, Zágoni Szabó Mihály, Kiss János, Vincze József, Makó András, Gombos József, Hatházy József, D. Szász András, Kelemen Márton, Butyka János, Butyka József, Bereczky József, Tárkányi István, Kis Tárkányi Ferencz, id. Tárkányi György, özv. Tárkányi Istvánné, Dénes Mihály, Diószeghi István, Megyesi János, Gál György, Szalma József, Kis József, Hajós Mihály, Nagy György, Boldizsár György, Vincze József, özv. Fodor Istvánné, Gombos József. (Eddig 45 aláirás.)

*) E rovat alatti közleményekért a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai, és sürgöny-levelei.)

Összeférhetlenségi törvény. revisiója.

Budapest, ápr. 5.

A szabadelvü párt tegnapi értekezletén Bánffy Dezső miniszterelnők bejelentette, hogy már a mai ülésen inditványozni fogja az incompatibilitási törvény revizióját.

Országgyülés.

Budapest, ápril. 6.

A képviselőház mai ülésén elnök bejelentette, hogy Schnel Károly brassói képviselő, kit közjegyzőnek neveztek ki, lemondott mandátumáról.

Ezután bemutatta Herczeg Ferencz kormánypárti képviselő által benyujtott kérvényét Versecz városának, a melyben a kvóta felemelés ellen nyilatkoznak.

Élénk tetszés balfelől.

Bánffy inditványozta, hogy pénteken vásasszanak egy 21 tagu bizottságot az incompátibilis törvény reviziójára.

Ezután interpellácziók voltak.

A pénteki ülésen kivül a legközelebbi ülés ápril. 28-án lesz.

Esküdtbirósági javaslat.

Bpest ápril. 6.

Az igazságügyi bizottság a tegnap esti tanácskozásán Chorin előadó ismertette az esküdtbirósági javaslatot. Erősen kritizálta azt.

Különösen kikelt a 35 §. ellen.

Hódossy csak feltételek mellett fogadja el a javaslatot.

E feltételek egyike az, hogy a 25. §. ejtessék el. E §. megtartása esetén szerinte az egész reform szükségtelen.

Nagy szenzácziót keltett Erdély miniszternek az a kijelentése, hogy ő a **35. §-ust el ejti.**

A miniszter kijelentését élénk helyeslés követte.

Még számosan szóltak a javaslathoz, különösen a függetlenségi párt köréből, kik szivesen vették tudomásul a miniszter kijelentését, mely nélkül a javaslatot általánosságban sem fogadhatták volna el.

A nemzeti pártból.

Budapest ápr. 5.

Az országgyülési nemzeti párt Horánszky Nándor elnöklete alatt tegnap este tartott értekezletén a párizsi nemzetközi kiállitáson leendő hivatalos részvételre, továbbá a szentpétervári nagykövetségi és vashingtoni követségi paloták megvásárlására vonatkozó törvényjavaslatot és jelentéseket tárgyalta és mind háromnak elfogadásában állapodott meg.

Két bünper.

Budapest, ápr. 4.

Két érdekes bünpör kerül holnap, esetleg holnapután a kurián tárgyalásra. Az egyik ifj. Ábrányi Kornél orsz. képviselőnek, a Pesti Napló volt főszerkesztőjének, továbbá Barna Izidor és Braun Sándor szerkesztőknek a pöre, a kik mellett még Oszolyi Gyula volt földmivelési miniszteriumi dijnok ült a vádlottak padján, a hova azért kerültek, mert a Pesti Naplóban kinyomatták az osztrák és magyar földmivelési miniszterek a takarmánykiviteli tilalomra vonatkozó levélváltását. A hivatalos akták, a mint utóbb kiderült, Oszolyi dijnok utján jutottak a lapba, a miért ugy őt, mint a lap három volt szerkesztőjét elitélték. Egész hasonló ügye támadt a Magyarországnak is, a hova Pascholdt János vitt közlés végett három diplomácziai okmányt ugyancsak a földmivelési miniszteriumból. Ennek a szerkesztőségnek kebeléből Inczédy László helyettes szerkesztőt vonták felelősségre s őt is elitélték Pascholdttal egyetemben. Most hozzák meg mind a két ügyben a végérvényes itéletet, még pedig ugyszólván egyszerre, mert ugy Ábrányi és társai, mint Inczédy bünpörében Schedius Lajos kuriai biró lesz a referens. Az ügyben a kuria I. büntető tanácsa hoz itéletet.

Szerencsétlenség egy házépitésnél.

Budapest, ápr. 5.

A mult év október havában a Dob-utczában egy épülő félben levő háromemeletes ház beton-menyezete beszakadt és magával rántva a rajta volt nyers anyagot, nemcsak az elsőemelet, de a pincze burkolatát is áttörte. A nagy zajban alig vették észre, hogy a magasból 11 munkás a pinczébe zuhant. A szerencsétlen emberek közül Almási Menyhért és Varga Pál meghalt, nehányan pedig megsérültek. A katasztrófa okozójaként Dubitzky Gusztáv pallér került a biróság elé, a kit Fekete Gyula dr. elnöklete alatt ma vontak felelősségre. A törvényszék Genthon kir. ügyész inditványa értelmében Dubitzkyt, a kinek dr. Wolf Vilmos volt a védője, kettős ember ölés vétsége és háromszoros sulyos testisértés czimén két évi fogházra és 230 frt. pénzbüntetésre itélte. A vádlott s a királyi ügyész is fellebbezett.

Wekerle a királynál.

Bpest. ápril. 5.

Bécsből sürgönyzik: ő Felsége tegnap rendes kihallgatások során Wekerle Sándor drt., a közigazgatási biróság elnökét fogadta.

A bosnyák misszió.

Budapest, ápr. 5.

A bosnyák tudományos misszió, melyet az országos kormány Görögországba küldött tanulmányait folytatja ugyan, de nagy nehézségekkel kell megküzdenök. A jelentések szerint, melyeket a misszió vezetője Reiser, muzeumőr Szerajevóba küldött a természettörténelmi gyüjtések kielégitő eredménynyel járnak ugyan, de az adatok beszerzésében folyvást akadályokat görditenek a kiküldöttek elé. Igy Astakosban, egy kis városban, az összesereglett lakosság nem engedte meg nekik, hogy dámvadra vadászszanak s kénytelenek voltak odább menni. A Peloponérus egész vidéke csak ugy hemzseg a kétes exisztentiáktól, mondja a jelentés. A yendéglősök a leggyalázatosabban zsarolják az utasokat, igy például három csésze fehér kávéért, a hozzá való kétszersülttsl majd 3 frtot kellett fizetniök. A gőzhajók rendetlenül, vagy éppen nem érkeznek meg s az ügynökségek még akkor sem adják vissza a már megváltott jegyért a pénzt, ha a hajók nem is kötnek ki. A biróságok nem müködnek, egy szóval a szép Görögországban most a legnagyobb fejetlenség uralkodik, Reiser muzeumőr mindazanáltal reményli, hogy utjok eredményes lesz.

Törökországból.

Konstántinápoly, rpr. 5.

A hadügyminiszter nagyobb mennyiségü füsttelen lőport küldött a határra. A lőpor török gyártmány s a lapok állitása szerint kitünő s a végzett kisérletek szerint sokkal megfelelőbb még az európai gyártmányoknál is.

Odesza, ápril. 5.

Az itt időző török lóvásárló bizottság eddigelé Oroszországban több mint 5000 darab lovat vásárolt egy millió rubel értékben. A bizottság még folytatja vásárlásait.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.*)

A helyben megjelenő „Ellenzék“ f. évi ápr. 5-iki számában megszólal egy állitólagos tekintélyes kolozsvári orvos-tanár, a ki azonban bizonyosan csak egy helybeli fogorvos, a ki csupa rosszakaratból és kenyririgységből az általam készitett és legmelegebben ajánlott aluminium-fogsorokat hallatlan kihivó módon megtámadni s azok practikus, hasznavehető voltát kétségbe vonni merészeli a nélkül, — hogy a mütermemből kikerülő aluminium fogsorok mibenlétéről magának kellő meggyőződést szerzett volna.

Van szerencsém az igen tisztelt n. é. közönséggel tudatni s ismételten hangsulyozom, hogy az az állitólagos tekintélyes orvostanár, kinek fáj látni, hogy azon szerencsés helyzetbe jutottam, miszerint nagyon is jól készitett fogsoraim által, a n. é. közönség pártfogását ugyancsak a legnagyobb mérvben kiérdemelve, a főtéren egy egész emeletet kellett mütermem számára kibérelni — nem tudja miket beszél. — Fogsoraimra ezek hiábavaló rosszakaratu vádak, melyeknek mindenkor ecclatáns czáfolatát nyujthatom, helybeli egyet. tanárok, grófok, bárók elismerő szóbeli nyilatkozatai alapján.

Mert hiába, a jó utat tör magának mindenben s balgaság azt ily ánonim levél által megtámadni.

Szégyelje magát egy oly „tekintélyes orvos-tanár“ ki merő kenyririgységből arra vetemedik, hogy az általam ajánlott, hirdetett és készitett fogsoraimra ráfogja, hogy azoknak a közönségre nézve nem volna sok haszna. Nevezze meg magát az az illető állitólagos „tekintélyes orvos-tanár!“ S majd meglátjuk, az az illető nem-e helybeli fogorvos! S majd azután **én** beszélek vele.

Kolozsvár április 6-án.

Fekete Antal
müfogász.

TÁVIRAT!

Van szerencsém Kolozsvár sz. kir. város és környéke nagyérdemü közönségének becses tudomására juttatni, miszerint a legjobb hirnévnek örvendő

MÜLOVAR társulatommal

e hó közepe táján különvonaton **Kolozsvárra** érkezem s előadásaim sorozatát a

TRENCSIN-TÉREN

külön e czélra emelt s a modern kor minden követelményének megfelelő

CIRCUSBAN

megkezdem.

Társaságom 130 elsőrangu müvészből, egy 24 tagu ballet-karból, két előtánczosnővel s egy 20 főnyi saját zenekarból áll.

Istállóm **90 legnemesebb fajtáju lovat** számlál, — melyek idomitás tekintetében az **egész világon párjukat ritkitják.**

A megnyitó előadás

folyó hó 17-én, (szombaton)

tartatik meg — s külön falragaszok által fog jeleztetni.

Kiváló tisztelettel

SIDOLI CAESAR,
tulajdonos és igazgató.

A CIRCUS-BÜFFÉT

az igazgatóság az előadások tartamára

kiadja.

Tudakozódni lehet naponta a circusnál **Strakay Albert** urnál.

2—2

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

I. TŰZ-, SZÁLLITMÁNY- ÉS JÉGBIZTOSITÁSI-ÜZLET.

KIADÁSOK. Harminckilencedik évi zárszámla 1896. jan. 1-től dec. 31-ig.

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tűzbiztositás.				
etett károk a viszontbiztositott rész onása után	1,503.832	88		
öben maradt károk tartaléka	118.120	63		
zési költségek a viszontbiztositott rész ani bevétel levonásával	244.358	91		
övedelmi adó és bélyegilletékek	124.958	74		
Postabérek	51.649	95		
Adakozások közhasznu célokra 4,568 forint 83 kr. tartalék levonása után	2.278	17		
A tüzbiztositási üzletet terhelő igazgatási költségek	533.425	05		
Behajthatatlan követelések leirása	6.589	51		
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2,000.000	—	4,585.213	84
II. Szállitmánybiztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	64.315	12		
Függöben maradt károk tartaléka	13.353	41		
A szállitmány-biztositási üzletet terhelő szerzési és igazgatási költségek	21.537	75		
A következő évnek dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	20.000	—	119.206	28
III. Jégbiztositás.				
Viszontbiztositások és törlések	340.521	87		
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	1,286.268	18		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztositások utáni bevételek levonása után	224.119	32		
Behajthatlan követelések leirása	2.109	30	1,853.018	67
1896. évi nyeremény			756.363	70
			7,313.802	49

BEVÉTELEK.

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tűzbiztositás.				
Az 1895. évről áthozott készpénzdijtartalék a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	2.000.000	—		
417 016.125 frt 86 krnyi kötött biztositások után, valamint a folyó évben lejárt dijrészletekből befolyt dijak . . . 5.601.577·95				
levonva: törlesztett dijak . . . . . 551.102·45				
viszontbiztositási dijak . . . . . 722.814·11				
lejárt visszbiztositási dijrészletek 1,201.155·62 2,481.102·18	3,123.475	77		
Az 1895. évben függöben maradt károk tartaléka	95.019	—	5,218.494	77
II. Szállitmánybiztositás.				
Az 1895. évről áthozott dijtartalék	20.000	—		
21,240.620 frt of krnyi kötött biztositások utáni dijak . . 219.361·83				
levonva: törlesztett dijak . . . . . 16.835·44				
viszontbiztositási dijak . . . . . 123.754·15 140.590·59	78.554	24		
Az 1895. évben függöben maradt károk tartaléka	23.667	75	122.221	99
III. Jégbiztositás.				
76,418.591 frt 71 krnyi kötött biztositások utáni dijak	1,590.319	23	1,590.319	23
IV. Egyéb bevételek.				
Beváltott szelvények után, valamint egyéb befolyt kamatok és árfolyamnyereség, eladott értékpapirok és idegen pénznemek után	358.123	79		
	24.642	71	382.766	50
Társaági ház tiszta jövedelme			7,313.802	49

VAGYON. Mérlegszámla 1896. december 31-én.

		forint	kr.
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál		2,930.246	23
2,055.900·— Magyar földhitelintézet 4%-os koronaértékü záloglevelek . . . á 99·— =	2,035.341 frt — kr.		
730.000·— Pesti magyar kereskedelmi bank 4½%-os záloglevelek . . . à 100·— =	730.000 „ — „		
700.000 — Magyar földhitelintézet 4%-os talajjavitási és szabály. záloglevelek á 97·— =	679.000 „ — „		
7936 drb Magyar-francia biztositó részvénytársaági részvények . . . à 100·— =	793.600 „ — „		
1209 drb Bécsi biztositó-társaági részvények à 245·— =	296.205 „ — „		
15.600·— Pesti Lloyd társ. kötvények à 100·— =	15.600 „ — „		
A fenti értékpapirok után az év végéig esedékes kamatok	30.821 „ 99 „	4,580.567	99
Leszámitolt. viszleszámitolt és egyéb váltók		912.143	26
A társaság háza		650.000	—
Erzsébet-téri házak jelzálog-kölcsön számla		485.000	—
Különféle adósok:			
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél		794.520	38
b) Maradványok idegen biztositó intézeteknél		221.296	49
Jégbiztositási osztály folyószámlán		200.247	81
Közpouti pénzkészlet		84.998	76
		10,839.058	85

	forint	kr.
Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 egész részvény á 1000 frt 2,000.000 frt — kr.		
Részvényalaptőke teljesen befizetett 2000 féi részvény á 500 frt 1.000.000 „ — „	3,000.000	—
Társaagi tartaléktőke	3,000.000	—
Külön tartalék*	600.720	80
Tüzbiztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül . . . . 2,000.000 frt — kr.		
Szállitmánybiztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül . 20.000 „ — „	2,020.000	—
Tüzbiztositási függő károk tartaléka	118.120	63
Szállitmánybiztositási függő károk tartaléka	13.353	41
Különféle hitelezők	441.167	53
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	2.828	—
Első magyar általános biztositó-társaság Lévay-alap	84.935	81
Első magyar általános biztositó társaság Ezredéves-alapitvány	30.000	—
Tisztviselők nyugdijalapja	527.272	32
Életbiztositási osztály folyó számlán	283.143	45
1896. évi nyeremény	756.363	70
	10,839.058	85

* A külön tartalék az 1896. nyereményből **701.096** frt 14 krra emelkedett.

II. ÉLETBIZTOSITÁSI ÜZLET.

KIADÁSOK. Harmincnegyedik évi zárszámla 1896. jan. 1-től dec. 31-ig.

	forint	kr.	forint	kr.
Törlesztett kötvények dija	318.764	65		
Visszaváltott kötvényekért	368.758	93		
Halálesetek után kihzetett káróösszeg	1,085.054	68		
Lejárt kiházasitási tőkékért	942.668	27		
Kiházasitási biztositásoknál halálesetet követeztében dijvisszatérités	35.885	36		
Függöben levő károk és dijvisszatérítések tartaléka	219.325	00		
Függöben levő kiházasitási tőkék tartaléka	280.905	60		
Dijaradékokért	104.740	91		
Viszontbiztositási dijak	89.457	67		
Bélyegekért	84.247	71		
Irodai ber. postadijak, nyomtatványok, utiés egyéb költségek	205.736	99		
Tiszti fizetések	87.281	79		
Jövedelmi adóért	5.465	01		
Orvosi dijakért	39.995	84		
Szerzési és dijbehajtási költségek	364.424	98		
Sorsolt biztositások tartaléka	17.000	—		
Behajthatlan tartozások leirása	18.691	82	4,213.354	20
Dijtartalék ez év végén			29,550.383	99
Idei évi nyeremény			247.389	74
			34,011.127	93

BEVÉTELEK.

	forint	kr.	forint	kr.
A mult évből áthozott dijtartalék . . . . . 27,779.598 frt 49 kr.				
Levonva a tulélési csoportokra eső részt . 40.015 frt 83 kr.			27,739.552	6
Befolyt dijak: ez évben kiállitott kötvények után	330.735	68		
az előbbi években kiállitott kötvények után	4.150.005	49		
a biztositott tőke emelésére forditott nyeremények	17.226	96	4,497.968	01
Mult évi függöben volt károk és dijvisszatérítések tartaléka			283.509	90
Mult évi függöben volt kiházasitási tőkék tartaléka			117.078	80
Illetékek			98.688	69
Kamatjövedelem			1,274.330	67
			34,011.127	93

VAGYON. Mérlegszámla 1896. december 31-én.

	forint	kr.
Értékpapirok . . . . . 26,697.407 frt 54 kr. ugyanis:		
100.000 Kor. n. é. m. kir. 4%-os koronajáradék 99 frt 25 krjával	49.625	—
33.700 frtnyi magy. kir. 4%-os aranyjáradék 122 frt 25 krjával	41.198	25
6.637.500 frtnyi m. földhitelintézeti 4%-os záloglevelek 99 frtjával	6,571.125	—
6,231.500 forintnyi magyar földhitelintézeti 4%-os talajjavitási és szabályozási záloglevelek 97 frtjával	6,044.652	—
1.418.000 Kor. n. é. magyar földhitelintézeti 4%-os korona-záloglevelek 99 frtjával	701.910	—
218.000 frtnyi pesti m. kereskd. bank 4½%-os zálogl. 100 frtjával	218.000	—
68.000 frtnyi pesti magyar kereskedelmi bank 4½%-os községi kölcsönkötvényei 100 frtjával	68.000	—
101.000 frtnyi kisbirt. orsz. földhitelint. 4½%-os zálogl. 100 frtjával	101.000	—
95.000 frtnyi kisbirtok. orsz. földhitelint. 5%-os zálogl. 100 frtjával	95.000	—
144.000 frtnyi m. orsz. közp. takarékp. 4½%-os zálogl. 100 frtjával	144.000	—
542.000 frtnyi egyesült budapesti fővárosi takarékpenztár 4½%-os záloglevelei 100 frtjával	542.000	—
30.000 frtnyi magyar jelzálog-hitelbank 4%-os nyereménykölcsön kötvényei 122 frtjával	36.600	—
281.000 frtnyi magy. jelzálog-hitelbank 4½%-os zálogl. 100 frtjával	281.000	—
2,480.200 frtnyi Budapest fővárosi 4½%-os kölcsönkötv. 100 frtjával	2,480.200	—
1,699.500 frtnyi magyar királyi államvasuti ezüstkölcsön 4½%-os kötvények 100 frtjával	1,699.500	—
97.600 forintnyi magyar királyi keleti vasuti államkölcsön 5%-os aranykötvényei 120 frtjával	117.120	—
199.800 frtnyi m. kir. 4%-os földtelherment. kötvények 97¾ frtjával	195.304	50
6,000.050 frtnyi magyar királyi italmérési jogkártalanitási 4½%-os kötvények 100 frtjával	6,000.050	—
Besztercebánya-brezovai és piski-vajdahunyadi vasut els. kötvény	1,007.408	14
36.000 frtnyi egyesitett államadósság 4½%-os papirjáradék (május—november lejár) 101 frt 50 krjával	36.540	—
504.677 Lira 70 c. olasz 5%-os járadék és kamatai	216.924	65
Túlélési csoportok értékpapirjai: 50.250 frtnyi magyar kir. italmérési jogkártalanitási 4½%-os kötvények 100 frtjával	50.250	—
1896-ban esedékes kamatok és elszámolt pénzküldemények	168.904	44
Jelzálog-kölcsönök	202.495	65
Kötvény-kölcsönök	3,047.604	—
Viszontbizt. kötvény-kölcsönök	8.635	09
A központ tartozása folyószámlán	233.423	67
Vezér- és föügynökségek és mások tartozásai	720.844	67
	31,079.255	04

	forint	kr.
Dijtartalék . . . . . 30,137.464 frt 61 kr. levonva a viszontbiztositási dijtartalékot . . . . . 587.080 frt 62 kr.	29,550.383	99
Biztossági alap	188.911	81
Kiházasitási tőkék nyereménye	535.498	15
Függöben levő károk és dijvisszatérítések tartaléka	219.325	00
Függöben levő kiházasitási tőkék tartaléka	280.905	60
Dijleszállitásokra vonatkozó nyeremények tartaléka	344	77
Tulélési csoportok számlája	51.346	46
Előre befizetett dijak 1897—1898. évekre	1.941	78
Fel nem vett nyeremények 1895. évről	146	09
Kisorsolt biztositások tartaléka	17.000	—
Viszontbiztositó intézetek és mások követelései	36.136	06
1896. évi nyeremény	247.389	74
	31,079.255	04

Budapest, 1896. december hó 31-én.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Ágoston József, igazgató, mint az életbiztositási osztály főnöke. **br. Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Ormody Vilmos, br. Schossberger Zsigmond, gróf Zichy Kándor. Szende Károly**, a közp. könyv. főnöke.

A fent zárszámlákat és mérlegeket megvizsgalván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készülteknek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőknek találtuk.

Budapest, 1897. március hó 15-én.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Gróf Batthyány Géza, Giczey Samu, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond, Szitányi Izidor.

Kaczvinszky János, életbiztositási könyvvivő.

287. (1—1)

Sz. **3948**—1897. alisp. Kis-Küküllővármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás következtében üresedésbe jött, évi 500 frt törzsfizetéssel és 200 frt utazási átalánnyal javadalmazott **hosszuaszói járási orvosi állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom ennélfogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kéréseiket az 1883. évi I. t-czikkben előirt képesitési okmányaikkal, ugyszintén az 1893. évi szeptember hó 30-án 80099. sz. alatt kelt belügyministeri rendelet által megszabott tiszti orvosi vizsga letételét igazoló bizonyitványnyal fölszerelve legkésőbb **folyó évi április hó 30-ik napjáig bezárólag** illetékes helyre való felterjesztés végett hozzám nyujtsák be.

Kis-Küküllővármegye alispánja.

Dieső-Szentmárton, 1897. évi márczius hó 27-én.

Gál, alispán.

290. (1—2)

JÓ BOROK!

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy egy jó hirü uj pinczemestert alkalmazván,

borpinczéimet egészen ujonnan rendeztem be és szereltem fel

és hogy borkészleteimet most

kitünő minőségü, válogatott borfajokból

állitottam össze.

Midőn tehát a n. é. közönséget felkérném, hogy próba-megrendelések által magának boraium minőségéről meggyőződést szerezni sziveskedjék, ajánlok különösen:

I. rendü asztali bort literenként	36	kr.,
II. „ „ „ „	32	„
Riesling „ „ „	40	„
Bakator „ „ „	50	„
Muskotály „ „ „	60	„
Szomorodni	1 frttól 2	frtig.

Egyben van szerencsám **husvéti boraimat**, melyeket ugyancsak a fenti fajok és árak szerint a legjobb minőségben szolgálhatok ki, valamint **valódi husvéti szilvoriumot** és **seprő pálinkát** literenként 1 frtjával ajánlani.

Tisztelettel:

KÁHÁN N. S.

285. (2—4)

FIUMÉBÓL

OLCSÓ KÁVÉ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

elvámolva és **bérmentve** az összes postaállomásokra.

Santos természetes közepes szemü	1 kiló	1·45,	5 kiló	7·25
Rió lávé „ zöld, tisztitott finom	1 „	1·55,	5 „	7·75
Salvadore közepes szemü, igen jó	1 „	1·65,	5 „	8·25
Nyugatindiai finom, egyenlő szemü sötét	1 „	1·75,	5 „	8·75
Guatemala finom, igen szép	1 „	1·78,	5 „	8·90
Jamaica kiváló finom faj, igen jó izü	1 „	1·85,	5 „	9·25
Portoricco finom, közepes szemü	1 „	1·90,	5 „	9·50
„ kiváló finom, nagyszemü	1 „	2·—	5 „	10·—
Ceylon nagyon finom, igen szép, erős	1 „	1·95,	5 „	9·75
Kék java egész nagyszemü, **különlegesség**	1 „	2·10,	5 „	10·50
Cuba apró szemü, finom	1 „	1·85,	5 „	9·25
„ közepes szemü, finomabb	1 „	1·95,	5 „	9·75
„ **egész nagy** szemü, legfinomabb	1 „	2·10,	5 „	10·00
Arany java valódi, nagy szemü	1 „	1·90,	5 „	9·50
Mocca, valódi arábiai, **zamatos**	1 „	1·95,	5 „	9·75
Gyöngy nagyon szép, igen finom faj	1 „	1·95,	5 „	9·75
„ nagy szemü, kiv. fin., **különlegesség**	1 „	2·08,	5 „	10·40
Narancs vagy **czitrom**			5 „	1·60

utánvéttel, vagy a **pénz előleges beküldése** mellett.

A kávéfajok vegyesen is rendelhetők, de **5 kilónál** kevesebb nem küldhető.

Rendelményeknél pontos czimet és az utolsó posta megjelölését kérem.

40. (20—20) **GÁL JÁNOS, FIUME.**

RÓZSÁK,

magas törzsüek és bokor alakuak, több száz kipróbált háládatos szép fajban, kitünő edzett példányokban,

olcsón kaphatók

SCHULTZ REZSŐ

KERTÉSZETÉBEN,

Kolozsvárt, Brétfű-út 1. szám,

(Nádas tulsó melléke.)

Telefon: 220. szám.

Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve.

288. (1—3)

A belmagyar-utcza 54. szám alatt fekvő

emeletes sarok-épület eladó.

Értekezhetni **Petrovits György** sütődéjében.

Van szerencsém a nagyérd. közönséget értesiteni, hogy az utóbbi időben **Babits Ferencz** név alatt fönnállott

sütődét átvettem

és azt ismét saját nevem alatt folytatom.

Minden igyekezetem oda fog irányulni, hogy ugy süteményeimmel, mint saját örleményü lisztjeimmel a belém helyezett bizalmat kiérdemeljem.

Teljes tisztelettel:

PETROVITS GYÖRGY,

287. (1—2) (Belmagyar-utcza 34.)

Haszonbérbe adó birtok.

Kolozsvárhoz közel

540 hold tagositott birtok,

gazdasági felszereléssel együtt

azonnal haszonbérbe adó.

Részletes feltételek megtudhatók **Somodi István** ügyvédnél, **Kolozsvártt, Sétatér-utcza 5. sz.**

277. (5—6)

HIRNEVES SZÉKELY-TURÓM

ezen védjegy alatt jön forgalomba. 215. (8—15)

Minden darab ezen védjegygyel van ellátva, mire a nagy közönség figyelmét felhivom, hogy csakis ezen védjegygyel ellátott

„SZÉKELY-TURÓT“

fogadjon el.

BARÓTH HÁROMSZÉKMEGYE.

INCZE GYULA.

Nyomatott Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt, Belközép-utcza 33. szám alatt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.